

Fővárosi Ítéltábla
Budapest

Tárgy: jó hírnév megsértése
Ügyszám: Pest Megyei Bíróság 11.P.28.199/2004.

Tisztelt Fővárosi Ítéltábla!

Alulírott Levegő Munkacsoport Országos Környezetvédő Szövetség (1075 Budapest, Károly krt. 3/A.) I. r. felperes a Pest Megyei Bíróság **11.P.28.199/2004/8.** számú elsőfokú ítélete ellen kívüljegyzett és meghatalmazott jogi képviselőnk útján a törvényes határidőn belül az alábbi

f e l l e b b e z é s t

terjesztjük elő és kérjük a Tisztelt Fővárosi Ítéltáblát, hogy az elsőfokú ítéletet megváltoztatni és az I. r. felperes keresetének helyt adni szíveskedjék.

Indokolás:

A fenti számú tárgybani perben a Pest Megyei Bíróság elutasította az I. r. felperes azon kereseti kérelmet, miszerint adjon elégtételt a dr. Demszky Gábor főpolgármester alperes által az I. r. felperesnek a 4. metró építésével kapcsolatos perekben tanúsított tevékenységéről tett nyilatkozatai miatt. Álláspontunk szerint az ítélet megalapozatlan.

Az ítélet az alapul fekvő tényeket helyesen állapítja meg, tehát feltárja azokat a nyilatkozatokat, melyek az alperes részéről a hivatkozott tárgyban elhangzottak. Ebből azonban téves következtetést von le, az alábbiak szerint:

ad 1.

Az alperes állításai tényállításokat is tartalmaznak

A Népszabadság 2004. június 30-i számában tett kijelentés tartalmazza annak a ténynek a kifejezésre juttatását, miszerint a 4. metró ellen eljárást indító szervezeteknek érdekében áll a metró akadályozása. Ez nem vitásan nem vélemény, hanem tény, azaz valamilyen magatartást tulajdonít, méghozzá szándékos negatív magatartást, az alperes az I. r. felperesnek.

Helyesen állapítja meg az elsőfokú ítélet, hogy az alperes nyilatkozata nem tartalmaz olyan kijelentést, hogy az I. r. felperes tevékenysége ellentétes a lakosság érdekeivel (4. oldal 4. bekezdés). Ennél sokkal messzebb ment ugyanis az alperes, amikor azt állította: egyenesen a józan ésszel ellentétes az I. r. felperes tevékenysége. Ez szintén tényállítás, ami megint csak alapot adhat a személyiségi jogvédelemre.

Leszögezhetjük tehát, hogy egy tényállítás nem válik véleménnyé csak azért, mert eléje kerül a „szerintem” kifejezés.

ad 2.

Az alperes állítása egy esetben csupán tényállítást, véleményt azonban nem tartalmaz

Súlyosan téves az elsőfokú ítélet 4. oldal 5. bekezdése, amikor nem minősíti tényállításnak azokat a kijelentéseket, mint például „a számlát (...) a pereskedő metróellenes szervezetek varrták az emberek nyakába”. Mind ez a kiemelt rész, mind az alperesi nyilatkozat idézett egésze azt a tényt állítja az I. r. felperesről, hogy az anyagi kárt okozott az államnak, a fővárosi önkormányzatnak és áttételesen az embereknek. Ez a kijelentés akár még súlyosabban is, ad absurdum a büntetőjog által is értékelésre kerülhetne, de személyiségi jogsértő jellege álláspontunk szerint nem vitás. Érezte ezt az ítéletet hozó bíróság is, amikor szóban kihirdetett ítéletéhez fűzött szóbeli indokolásában úgy fogalmazott: még ez a kijelentése az alperesnek áll a legközelebb a tényközléshez. Véleményünk szerint ez tulajdonképpen tényközlés, tehát jelen perben tartalma értékelhető.

Ehelyütt továbbá az is a jó hírnév megsértését képezte az alperes részéről, hogy elhallgatta azokat a tényeket, melyek a metróberuházást megdrágították és amikre az I. r. felperes által kért elégtétel szövege és maga a keresetlevél is utal. A Ptk. kommentárja (KJK CD Jogtár) szerint

„2. A hírnévrontás megállapítására a közlés tartalma ad alapot. Ekként csak az olyan - valótlán és a személy hátrányos megítélésére alkalmas - közlés lehet hírnévrontó, amely valamilyen tényt állít, illetve valamilyen tényt fejez ki, nyíltan vagy burkoltan.

A hírnévrontás sajátos esetben hallgatással is bekövetkezhet, pontosabban elhallgatás útján, amennyiben ez a magatartás alkalmas a valóság meghamisítására. Olyankor áll ez fenn, amikor valakiről (vagy valamivel kapcsolatban) nem közlik a teljes valóság megismeréséhez szükséges igaz tényeket, csupán azoknak egy részét és emiatt az érintettől alkotott értékítélet tévessé válik. Ennek klasszikus példája, ha tudatják, hogy egy személy ellen büntető eljárás indult, de azt már nem, hogy az számára kedvezően (felmentéssel) zárult.”

De ilyenként értékelhetjük azt is, amikor az alperes azt állította az I. r. felperesről, hogy annak tevékenysége okozta a metróépítés késedelmét, holott ez több tényező együttállása miatt következett be.

ad 3.

Az alperes véleménynyilvánítása indokolatlanul sértő

Végül arra kitérve, hogy vajon az említett megnyilatkozások, amennyiben vélemények, úgy a megengedhető határon belül maradnak-e, álláspontunk szerint indokolatlanul sértő az a megfogalmazás, miszerint a metróperekben szereplő civil szervezetek „cirkuszt” akartak volna és/vagy hoztak volna létre. Éppen ellenkezőleg, az úgynevezett metróperek iratanyagának áttanulmányozása segíthet teljességgel rávilágítani arra, hogy például az I. r. felperes által tett megjegyzések mindig a környezet védelmének érdekében és a közérdek védelmében hangzottak el, és mindig szigorúan a befolyásmentes és a látványosságot, a „cirkuszt” kerülő szakmaiság talaján álltak. Ilyen körülmények között az alperes részéről annak kijelentése, hogy ez cirkusz lett volna, egyfelől hozzá nem értésre vall, másfelől indokolatlanul bántó és nem felel meg az emberi gondolkodás elemi szabályainak.

Ugyanígy értékelhetők az alperes azon megállapításai is, melyek az I. r. felperes károkozó magatartásáról hangzottak el, abban az esetben, ha a Tisztelt Fővárosi Ítéltábla azokat nem tényállításnak tekinti, ahogy azt fentebb hivatkoztuk, hanem véleménynyilvánításnak tartja.

A Ptk. kommentárja (KJK CD Jogtár) szerint:

„Az értékítélet - azaz a való tényekből levont következtetés - nem vezethet a jó hírnév sérelméhez még akkor sem, ha mások nézeteivel ellentétes tartalmat hordoz. Amennyiben azonban az önkényes és nem felel meg az ésszerű gondolkodásnak, a gyakorlati tapasztalatoknak és a logika szabályainak, adott esetben értékelhető úgy, hogy a valóságot hamis színben tünteti fel és ezzel a személyéhez fűződő jogsérelem kimondására alapot adhat.”

Álláspontunk szerint itt ez a helyzet állt elő, így megállapítható a valóság hamis színben való feltüntetése az alperes részéről.

ad 4.

Téves a bíróság hivatkozása az Alkotmánybíróság határozataira

Az elsőfokú ítélet indokolása egyrészt nem szó szerint idézi a hivatkozott AB határozatokat, másfelől kiragad belőlük egyes részleteket és azokat önkényesen interpretálja.

Így például az idézett 30/1992. AB határozat bár kimondja, hogy tartalmától függetlenül élvezzi a véleménynyilvánítás szabadságát egy kijelentés, azért hozzáteszi:

„Az általa helyesnek tartott véleményeket mindenki - az állam is - támogathatja, s a helytelennek tartott ellen felléphet, mindaddig, amíg ezzel valamely más jogot nem sért olyan mértékben, hogy az előtt a véleményszabadságnak is vissza kell lépnie.”

Ilyen terület a személyiségvédelem, és véleményünk szerint az alperes kijelentésének ehelyütt korlátokat kell szabni, éppen a tényszerűség és a jó hírnév védelme miatt.

Másrészt félreérti az elsőfokú ítélet a 36/1994. AB határozatban foglalt közügyekre való hivatkozást, mert ott nem a közügyeket bírálókkal szembeni állami viszontkritika, nem a közhatalmat gyakorlókkal szemben véleményt formálókkal

szembeni ellenvélemények szabadságát fejt ki az AB, hanem éppen ellenkezőleg, a hatalomgyakorláshoz társít nagyobb toleranciaszintet a kritikákkal szemben.

„A közhatalom gyakorlásában résztvevő személyek védelmében a véleménynyilvánítás szabadságának szűkebb körű korlátozása felel meg a demokratikus jogállamiságból adódó alkotmányos követelményeknek. (...) A demokratikus társadalom létezésének és fejlődésének nélkülözhetetlen eleme a közügyek vitatása, amely feltételezi a különböző politikai nézetek, vélemények kinyilvánítását, a közhatalom működésének bírálatát. (...) Az emberi méltóság, a becsület és a jó hírnév alkotmányos oltalma és a szabad véleménynyilvánításhoz való jog, a közügyek szabad vitathatóságához fűződő alkotmányos érdek egymásra tekintettel történő értékelése alapján az Alkotmánybíróság arra az álláspontra jutott, hogy a véleménynyilvánítási szabadság csak kisebb mértékben korlátozható a közhatalom gyakorlóinak védelmében. (...) Az Alkotmánybíróság azon álláspontja, hogy a közügyekben való véleménynyilvánítási szabadságnak alkotmányosan magas értéktartalma miatt a közhivatalok és a közhivatalt vállaló személyek, valamint a közélet egyéb szereplői becsületének védelme kevésbé korlátozhatja a véleménynyilvánítási szabadságot, mint a magánszemélyek becsületének védelme, e tényállások tekintetében is irányadó.”

Az ítélet 5. oldal 2. bekezdése tehát téves akkor, amikor az I. r. felperes jogai csorbítását látta megengedhetőnek, amikor is a jogelmélet az alperes személyiségi jogairól beszél, mint jobban korlátozhatókról a demokratikus államműködés érdekében.

Általában véve meggyőződésünk, hogy az elsőfokú ítélet társadalmilag veszélyes tendenciát indíthat el, amikor is nem a közhatalmat gyakorlók válnak a jogos állampolgári kritika tárgyává, hanem a jogaikat érvényesíteni kívánó állampolgárokkal és civil szervezetekkel szemben lehet majd alkalmazni az állami kritikát, amit egyébként még az állami közhatalom tudata és eszközrendszere is támogathat; mindez együttvéve a demokratikus jogoknak nem az ítéletben remélt kiteljesedéséhez, hanem a csorbulásához vezet majd.

Az I. r. felperest teljes személyes illetékmentesség illeti meg.

Tisztelettel,

Budapest, 2005. augusztus 2.

Lukács András elnök
Levegő Munkacsoport Országos Környezetvédő Szövetség
I. r. felperes